

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2002 m. liepos 25 d.

Nr. 30 (508)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Elvyra ŽEIZIENĖ

“Tremtinių namuose” - rami senatvė

“Tremtinių namai” – šiuolaikiška, jauki globos įstaiga, įkurta prestižiniame Vilniaus kampelyje Valakampiuose. Įgyvendinant tremtinių grįžimo į tėvynę Vyriausybės programą, 1997 m. spalio 22 dieną buvo įkurti šie globos namai. Jų steigimu rūpinosi Tremtinių grįžimo fondas, vadovaujamas Vytauto Cinausko.

Dirmoji gyventoja

Karštą liepos vidurdienį dauguma gyventojų vėsino si savo kambarėliuose. Kiekvienas šiuose namuose turi po atskirą kambarį. Šeimos gyvena drauge. Už išlaikymą be maitinimo gyventojas per mėnesį moka 142 Lt, o už maitinimą reikia primokėti dar 142 Lt.

Ona Milaknytė-Tenščiakova čia – nuo pat globos namų įkūrimo dienos. Ji papasakojo, jog “Tremtinių namuose” apsigyveno grįžusi iš Novokuznecko. Čia jai labai gera. Ji dvylikos metų ištremita iš gimtinių Imbrado (Zarasų raj.) 1941 m. birželio 14 d. Tėvas Jonas Milaknis buvo atskirtas nuo šeimos ir išvežtas į Rešiotų lagerį, kur po me-

tų mirė badu.

Onutė su mama vargo tremtyje Parbige, Tomsko rajone. Moteris pasakojo, jog jos didžiausia svajonė buvo sugrįžti į Lietuvą. “Man tas namų vaizdas iki šiol stovi akyse”, – sakė Ona. Ji papasakojo, kad jos teta, ketinusi anksčiau sugrįžti į Lietuvą, buvo areštuota ir vėl sugrąžinta tremtin. Moteris sakėsi neturinti nei brolių, nei seserų, palaidojusi tremtyje 27-erių metų sūnų – invalidą nuo vaikystės, nepatyrusi laimės su vyru ir jautėsi be galo vieniša. Sugrįžti jai padėjo tėvo brolis Balys Milaknis.

Ona papasakojo, jog mėgsta skaityti spaudą: prenumeruoja “Valstiečių laikraštį”, “Tremtinį” paskaito bibliotekoje.

(keliami į 5 psl.)

LPKTS tarybos konferencijoje

Konferencija įvyko liepos 20 d. Nuskambėjo “Tautiška giesmė”, tylos minute buvo pagerbti į Amžinybę išėję LPKTS nariai ir visų gerbiamas, mylimas Poetas Bernardas Brazdžionis. LPKTS I laipsnio žymeniu “Už nuopelnus Lietuvai” apdovanotas Česlovas Tarvydas (Gargždai), LPKTS II laipsnio žymeniu – LPKTS pirmininko pav. Rimantas Krankalis, LPKTS III laipsnio žymenimis – Pranas Gedmontas ir Zofija Baranauskienė (Šilalės sk.). Padėka už paramą statant paminklą ir perlaidojant partizanų palaikus pareikšta Juozui Macaičiui ir Kazimierui Kalnikui (Šilalės sk.).

Konferencijoje pirmininkavo LPKTS tarybos pirmininkė V. Briedienė ir tarybos narys Č. Dirke.

Valdybos darbo ataskaitą pateikė LPKTS valdybos pirmininko pav. J. Marcin-

kevičienė. Pranešėja akcentavo, kad pagrindinis dėmesys buvo skirtas pasirėmimui rinkimams į savivaldybių tarybas. Surinkti duomenys iš

LPKTS III laipsnio žymeniu “Už nuopelnus Lietuvai” apdovanojama Zofija Baranauskienė

skyrių, kaip jie dalyvaus rinkimuose (atskirai, sudarant koalicijas, bendrais sąrašais su dešiniuosiomis partijomis), aptarti kandidatų sąrašai.

(keliami į 2 psl.)

REZOLIUCIJA

Dėl referendumo prieš Lietuvos stojimą į NATO

2002 m. liepos 20 d.

Lietuvos Respublikos Seimas, Vyriausybė, visos parlamentinės politinės partijos ir apie 70 proc. Lietuvos gyventojų pritaria kuo greitesniam Lietuvos stojimui į NATO.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga jau anksčiau ne kartą yra deklaravusi savo pritarimą Lietuvos stojimui į NATO ir Europos Sąjungą. Esame už laisvą ir saugią Lietuvą Vakarų erdvėje. Esame prieš, kad Lietuva liktų pilkojoje zonoje ir taptų pereinamuoju kiemu tarp Rusijos ir Karaliaučiaus krašto. Manome, kad 1940 m. Lietuvos okupaciją nemaža dalimi lėmė tai, kad Lietuva stengėsi išlikti neutralia valstybe. Mes visi žinome, kiek tas neutralitetas kainavo žmonių aukų. Lietuvos, kaip valstybės, ir jos visuomenės vystymasis

buvo atmetas pusę amžiaus atgal.

Referendumas dėl stojimo į NATO Vakaruose gali sudaryti įspūdį, kad Lietuva dar nėra apsisprendusi. Dėl to gali būti atidėtas kvietimas jau šių metų rudenį pradėti derybas.

Esame griežtai prieš referendumo rengimą dėl stojimo į NATO. Kviečiame Lietuvos partizanus, Laisvės kovų dalyvius, tremtinius, kitus nukentėjusius nuo okupacijų asmenis, visus Lietuvos piliečius atmesti referendumo iniciatorių užmačias ir nedalyvauti renkant parašus bei kitais būdais nepadėti žalingo Lietuvos ateičiai referendumo rengimui.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos konferencija

Aktualijos

■ Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga paragino buvusius kovotojus už Lietuvos laisvę, tremtinius ir kitus nukentėjusius nuo okupacijų asmenis, visus Lietuvos piliečius neparemti siūlymo surengti referendumą dėl šalies stojimo į NATO.

■ Interviu nacionaliniam Austrijos dienraščiui “Die Presse” Prezidentas V. Adamkus tikina, kad Lietuva į Europos Sąjungą ateina ne tuščiomis rankomis. Jis pabrėžė šalies ryžtą pasivyti labiau ekonomiškai pažengusias Vakarų Europos šalis.

■ Seimo pirmininkas bei švietimo ir mokslo ministras neteikia ypatingos reikšmės skubos tvarka priimtam Vyriausybės sprendimui dėl bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų ir gimnazijų, tuo tarpu Prezidentas suabejojo socialliberalų galimybe kontroliuoti jiems pavestas sritis.

■ Suvalkijos žemdirbiai rengia dar vieną protesto akciją, kuria norima atkreipti valdžios dėmesį į ūkininkų reikalavimus didinti pieno supirkimo kainas bei laiku atsiimti už produkciją.

■ Rusija ir ES Briuselyje surengė tarpvyriausybines konsultacijas dėl Kaliningrado srities funkcionavimo užtikrinimo po numatomos ES plėtros. Krokuvoje gyvenantis lietuvių poetas ir literatūros mokslininkas Tomas Venclova mano, kad Kaliningradas turi vystytis laisvai, protingai ir tapti Europos dalimi ne tik geografiniu požiūriu, neatsiribojant nuo jos “kinų siena”.

■ Žakas Širakas prezidento rinkimų kampanijai išleido daugiausiai pinigų. Jis skyrė per 18 milijonų eurų, 9,9 milijono šios sumos padengė valstybė.

■ Palankūs Vašingtono vertinimai turėtų tapti postūmiu realizuojant Lenkijos prezidento iniciatyvą sujungti Višegrado grupę bei “Vilniaus dešimtuką” (V-10).

■ Irako prezidentas Sadamas Huseinas spalio vidury planuoja surengti referendumą, kurio metu sieks užsitikrinti šalies gyventojų paramą dar vienai jo valdžios kadencijai.

■ Įtakingas JAV senatorius Dž. Baidenas pareiškė remsiąs siekį nušalinti Irako prezidentą S. Huseiną nuo valdžios, tačiau tik tuo atveju, jei pirma bus visapusiškai apsvarstyti šio žingsnio padariniai.

Tremtinių grįžimo fondo pirmininkas Vytautas Cinauskas su rėmėjais Kazickais, Gražina Landsbergiene ir kitais geradariais prie “Tremtinių namų”

Pratęskite “Tremtinio” prenumeratą

Primename: paštas prenumeratą priima tik iki 15 d.

“Tremtinys” išeina kartą per savaitę; prenumeratos kaina su pašto paslaugomis: 1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt, 6 mėn. - 24 Lt. Indeksas - 0117.

Nelikite be savo laikraščio!

LPKTS tarybos konferencijoje

(atkelta iš 1 psl.)

LPKTS pirmininko D. Jakučionio pranešimas

Apžvelgdamas politinį šalies gyvenimą pirmininkas akcentavo stojimo į NATO ir ES svarbą ir įspėjo, jog Lietuvoje pastaruoju metu atsiranda vis naujų stojimo į NATO priešininkų, kurie agituoja šiuo klausimu rengti referendumą. LPKTS parengė rezoliuciją, kurioje pasakyta: referendumo rengti dėl stojimo į NATO nereikia. Šiuo klausimu pateikė pareiškimą prof. V.Landsbergis, Lietuvos Respublikos vyskupų konferencija. Ateityje, sakė P.Jakučionis, vis dažniau susidursime su parašų rinkėjais, kurie žmones kalbina gatvėje ir kvies pasirašyti dėl referendumo surengimo. Šiuo metu veikia 17 žmonių iniciatyvinė grupė. Gali būti kviečiami mūsų žmonės į iniciatorių gretas. Būtina atsisakyti. Referendumas dėl nestojimo į NATO - provokacinė akcija. LPKTS - prieš tokią akciją.

Kalbant apie pasirengimą rinkimams į savivaldybių tarybas, rudenį turi būti pakviesti savivaldybių tarybų nariai, kurie atstovauja LPKT sąjungai. Jie susipažinę su padėtimi savivaldybėse, jų problemomis ir galimybėmis bendradarbiauti su dešiniuosiomis partijomis. Yra tam tikrų pakeitimų Rinkimų į savivaldybių tarybas įstatyme. Nuo šiol rinkimų sąrašuose kandidatų minimumas - ne penki kandidatai, o dešimt. Tie, kurie sąrašuose buvo numatę pateikti 5-7 kandidatus, dabar privalės įrašyti 10 arba 15 žmonių. Anksčiau reitingavimas buvo taikomas trims kandidatams, o dabar - penkiems.

Kalbėdamas apie savivaldybių ir prezidento rinkimus, kurie šiais metais vyks vėniu metu, P.Jakučionis sakė: "Tai, kad šie rinkimai vyks kartu, reiškia, kad ateis daugiau rinkėjų, tačiau bus daugiau ir kairiųjų rėmėjų. Pagal Savivaldybių rinkimų įstatymo pakeitimus, rinkimuose bus leidžiama dalyvauti ir nepiliečiams, gyvenantiems Lietuvoje. Tačiau tik po 7 metų. Bet signalas jau paduotas". Pasak pirmininko, politiniai dividendai jau kaupiami ir ateityje jie bus panaudoti.

Pasikeitus Politinių partijų įstatymo projektui, veikiausiai nuo kitų metų dabar veikiantys LPKTS skyriai nebus juridiniai asmenys.

Jau ne už kalnų rugpjūčio 3-ioji - tarptautinis sąskrydis "Laisvės ugnis - ateities kartoms" Ariogaloje, šiek tiek vėliau - renginiai Utenoje: išvyka Vytauto apygardos partizanų takais ir knygos "Antikomunistinis kongresas ir Tribunolo procesas" pristatymas. Laukiamas ir Jaunimo komiteto sąskrydis.

Tarybos pirmininkės V.Briedienės žodis

- Aplinka, kurioje gyvename, labai sparčiai kinta. Praėjo tie laikai, kai buvome tarsi užkonservuotame laike: vis laukėme, kada kas nors pasikeis. Laukėme, kada grįšime iš tremties,

kada pasikeis visuomeninė santvarka. Tai buvo be galo ilgi laukimo mėnesiai ir metai. Dabar kiekviena diena atneša ką nors nauja ir mums tenka priimtų naujovių prisitaikyti, prie kito požiūrio į gyvenimą ir į sparčius jo pokyčius. Gaila, kad tie pokyčiai nėra tokie, kokių tikėjimės sulaukti. Dabar garbinami tik pinigai, daiktai, ko anksčiau tikrai nebuvo, jaučiame didelį moralinį nuosmukį. Į mūsų gyvenimą atėjo narkotikai, prostitucija, plėšikavimai, o mes vis dar mąstome senomis kategorijomis, nenorime viso to priimti. Tačiau - tokia realybė.

Kokio padarumo ir teisingumo galime reikalauti, kai valstybė negrąžina buvusiems namų savininkams jų nekilnojamojo turto? Europos Sąjungoje privati žmogaus nuosavybė neliečiama. Iš to turime daryti išvadą, jog mes privalome būti vieningi, jausti vienas kito petį. Būkime susitelkę savo skyriuose, nedidelėse grupelėse ir organizacijos viduje. Šiandien tai labai svarbu. Daugiau rūpinkimės savo organizacijos įvaizdžiu. Pagal tyrimų rezultatus, vadovas savo elgesiu iki 70 proc. daro įtaką savo organizacijos nariams.

LPKTS tarybos pirmininko pavaduotojas R.Paplauskas pristatė LPKTS rinkimų į savivaldybių tarybas programą. Ruošiant ją aktyviai dalyvavo mūsų Sąjungos nariai: E.Strončikas (Jurbarkas), B.Gajauskas, G.Uogintas (Vilnius), L.Dieliautaitė (Kretinga), B.Kažemėkaitė (Kalvarija), A.Šimulis (Klaipėda), V.Kaziulionis (Varėna), L.Tamašauskienė (Šakiai), A.Blažys (Panevėžys), V.Skučaitė (Kaunas), S.Janušonienė (Radviliškis). Programa buvo rengiama 2 etapais: nuo 2001 m. vasario mėn. iki pavasario - pirmas aptarimas ir vėliau antras. Valdyba pritarė Programos projektui ir Konferencija patvirtino. Programa yra bendra visiems skyriams. Bet kiekvienas skyrius turi paruošti savo programą atsižvelgdamas į vietines aktualijas.

Apie pasirengimą rinkimams kalbėjo - P.Gvazdauskas (Vilnius), V.Kaziulionis (Varėna), A.Šimulis (Klaipėda), I.Vilčinskienė (Kaunas), A.Blažys (Panevėžys), J.Juodžbalienė (Alytus), Č.Dirkė (Šiauliai).

Patvirtinti nauji tarybos nariai: Donatas Janušauskas (Šiauliai) ir Kristina Gaidukaitė (Kaunas). Į LPKTS valdybą išrinkta Irena Vilčinskienė. Taip pat patvirtinti naujai išrinkti šių skyrių pirmininkai: M.Keršulis - Alytaus sk., G.Kazlauskas - Druskininkų sk., V.Gabužienė - Jonavos sk., R.Kuzmienė - Kėdainių sk., Z.Čerkauskas - Klaipėdos sk., J.Lankutis - Klaipėdos raj. sk., S.Kazilionienė - Kupiškio sk., A.Sudaivičius - Pasvalio sk., V.Raibikis - Marijampolės sk., D.Raslavičienė - Prienų sk., D.Karkienė - Vilkaviškio sk., S.Matulionis - Trakų sk. Konferencijos dalyviai aptarė aktualiausias šio laikotarpio veiklos klausimus - pasirengimą rinkimams, tarptautiniam sąskrydžiui "Laisvės ugnis - ateities kartoms".

Mūsų inf.

Laiko pulsas

■ Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas savo specialiu atstovu Kaliningrado sričiai paskyrė Valstybės Dūmos Tarptautinių reikalų komiteto pirmininką Dmitrijų Rogoziną. Aršiam imperinių ambicijų puoselėtoji pavesta derėtis su Europos Sąjunga dėl šios srities gyventojų tranzito po ES plėtros įgyvendinimo. Kaip žinoma, Lietuva ir Lenkija, vykdydamos ES duotus išpareigojimus suderinti vizų režimą su Sengenų sutarties reikalavimais, nuo kitų metų panaikins vizų lengvatą Kaliningrado srities gyventojams, vykstantiems per jų teritorijas. D.Rogozinas įsitikinęs, kad Rusijos piliečiai savo šalies teritorija turi judėti be vizų. Reikalaudamas bevizio tranzito per Lietuvos ir Lenkijos teritorijas, D.Rogozinas sąmoningai "pamiršta", kad šios valstybės nėra Rusijos teritorija. Šiuo metu Kaliningrado srities gyventojai į Rusiją be vizų gali keliauti ne tik oro transportu, bet ir vandens keliu. Maskvoje diskutuojama apie naujos keltos linijos atidarymą tarp Kaliningrado ir Sankt Peterburgo, Lietuvai ir Lenkijai tapus ES šalimis. Rusijos gynybos ministras Sergejus Ivanovas per vizitą Suomijoje pareiškė, jog Maskva nepitaria vizų įvedimui susisiekimui su Kaliningrado sritimi.

■ Šiomis dienomis Rusija konflikte su ES dėl Kaliningrado srities įgijo naują sąjungininką. Juo tapo Prancūzijos prezidentas Ž.Širakas. Neoficialaus susitikimo su Rusijos prezidentu V.Putinu metu jis pareiškė, jog privalomas vizų režimas - nepriimtinas sprendimas. Prancūzijos vadovas tikino, jog puikiai supranta tas technines problemas, su kuriomis teks susidurti sprendžiant Kaliningrado srities problemas, tačiau tikis, jog įmanoma rasti būdą, kaip išspręsti bet kokią techninį klausimą. Toks vienos iš įtakingiausių ES šalių lyderio pareiškimas suglumino Briuselio komisarų. Jie neįtikinamai bandė paaiškinti, kad tai tik asmeninė Ž.Širako nuomonė. Ką tai galėtų reikšti, reikėtų klausiti paties Ž.Širako. Lietuvos pozicija dėl Prancūzijos prezidento samprotavimų per jo vizitą Sočyje buvo santūri.

■ Užsienio reikalų ministerija išplatino pareiškimą, kuriame sakoma, kad Kaliningrado srities klausimai bus sprendžiami ne atskirų šalių vadovų pareiškimais, bet derybomis tarp ES ir Rusijos, dalyvaujant Lietuvai. Tuo tarpu Lenkija sureagavo audringai. Premjeras Leškas Mileris Prancūzijos prezidento žodžius apibūdino kaip propagandinius, todėl neturinčius jokios reikšmės. Lenkijoje dar nepamirštas Dancigo koridorius, kurio reikalavo Hitleris iš Lenkijos, dėl to iš dalies kilo Antrasis pasaulinis karas. Galimą ES pozicijos pasikeitimą liudija Vašingtono suaktyvėjimas. Anksčiau JAV Kaliningrado problemą vadino Europos rūpesčiu, o

dabar per savo ambasadorių Maskvoje A.Veršbou pareiškė, kad "Rusijos gyventojai turi laisvai keliauti iš Rusijos į Kaliningrado sritį ir atgal. Mums tai nekelia jokių abejonių". Pasak JAV ambasadoriaus Maskvoje Aleksandro Veršbou, "Jungtinės Valstijos pritaris bet kuriam Kaliningrado srities sprendimui, kuris padės Rusijos gyventojams laisvai keliauti tarp Kaliningrado srities ir pagrindinės Rusijos dalies". Maskvoje reziduojantis Europos Komisijos (EK) vadovas Ričardas Raitas patvirtino, kad Europos Sąjungos šalių vadovai Europos Komisijai pavadė iš naujo apsvarstyti Kaliningrado klausimą. Pasak R.Raito, EK turės parengti pranešimą "Dėl galimybių lanksčiau išspręsti žmonių tranzito problemą". Rusija iš pasitenkinimo gali trinti rankas - jai pavyko sukelti sumaištį ES dėl Kaliningrado. Vieno iš ES lyderių Ž.Širako pareiškimas parodė, kad Europos Sąjungos bendroji užsienio ir saugumo politika nėra jau tokia bendra. Visuomenės nuomonės tyrimai rodo, kad narystę NATO remia maždaug 60 proc. Lietuvos gyventojų. Dėl stojimo į NATO pasiektas visų - kairiųjų ir dešiniųjų - Lietuvos partijų susitarimas. Tačiau parlamentaras Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas R.Pavilionis nepraranda vilties tam sutrukdyti. Profesorius ir toliau su grupele bendraminčių jaukia žmonėms protus. Jam visai nesvarbu, kad kai kurie žmonės, jo nurodyti kaip referendumo iniciatoriai, kratosi tos abejotinos garbės. Štai rašytoja Jurga Ivanauskaitė, aktyvi Tibeto laisvės rėmėja, niekaip negali įrodyti profesoriumi R.Pavilioniumi, jog nenori turėti nieko bendra su jo suburta iniciatyvine grupe, siekiančia paskelbti referendumą dėl Lietuvos stojimo į NATO. Pasak rašytojos, reikšti savo pacifistines idėjas ji gali ir "nesikasdama po Lietuvos valstybės pamatais". Tapti iniciatyvinės grupės nariais R.Pavilionis kvietė daug populiarių šalies žmonių, juos viliojdamas tuo, kad jau gavo Tėvo Stanislovo parašą. Šis populiarus dvasininkas tapo savotiška referendumo organizatorių vėliava. Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius buvo priblokštas sužinojęs, kad referendumo dėl Lietuvos stojimo į NATO idėją savo parašu parėmė ir Tėvas Stanislovas. Pasak Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko, bet kokio rango dvasininkas kalbėdamas tokiais svarbiais valstybei strateginiais klausimais pirmiausia turi būti pilietis, "bet koks žingsnis, kliudantis užtikrinti valstybės saugumą, yra gėdingas". Kauno arkivyskupas S.Tamkevičius labai aiškiai ir pilietišškai įvardijo Tėvo Stanislovo poelgį - "tai yra nusikaltimas Lietuvai". Ar dar liko Lietuvoje piliečių, taip aiškiai ir tiksliai sugebantių išreikšti savo nuomonę šiuo klausimu?

Juozas KUNDROTAS

Rezoliucija

Dėl LR Seimo ir Vyriausybės darbo
2002 m. liepos 20 d.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos konferencija vertindama Lietuvos Respublikos Seimo pavasario sesijos ir Vyriausybės vienerių metų darbo rezultatus konstatuoja:

Seimas ne tik priėmė keliolika eurointegracijai palankių įstatymų, bet ir gerokai pastūmėjo Lietuvą resovietizacijos, socializmo link. Valdančiosios daugumos sprendimuose vyravo dualizmas. Viena koja – į Europą, kita – į Rusiją. Kūnas traukia į sočią Europą, o dvasia – pas “matušką Rusiją”. Kokia valdančiosios daugumos prigimtis, tokie ir darbai.

Vyriausybė atšventė savo darbo metines, deklaruodama nepaliaujamai gerėjantį gyvenimą, ūkio kilimą. Deja, nei pensijos, nei algos žmonėms praktiškai nepadidėjo. Tuo tarpu aukštų valdininkų algos ir gretos augo aplenkdamos visus ūkio rodiklius. Žmonių gyvenimo lygis ne-

kilo dėl per didelės šešėlinės ekonomikos, neleistinų kontrabandos ir korupcijos mastų. Vyriausybė su šiomis blogybėmis kovojo tik žodžiais.

Panašu, kad pirmasis socialdemokratų uždavinys buvo patenkinti savo rėmėjų, kairiųjų ekstremistų, resovietizacinius siekius. Dėl to kaip “visaliaudinės šventės” įteisintos Gegužės 1-oji ir Kovo 8-oji. Laisvės diena iš rugsėjo 1-osios (diena, kai Lietuvoje nebeliko rusų kariuomenės) perkelta į rugpjūčio 31-ąją, nors tąkart rusų tankų dar buvo Vilniuje. Iš tremtinių antrą kartą atėmė jų tėvų namus ir atidavė juos nuomininkams. Valstybines nukentėjusiųjų asmenų pensijas užsimojo mokėti okupantų represinių struktūrų darbuotojams. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymą pakeitė taip, kad Lietuvos savivaldoje galėtų dalyvauti Rusijos, Baltarusijos ir kitų NVS šalių piliečiai, nepaisant to, ar jie loja-

lūs Lietuvos Respublikai, ar ne.

Visa tai, deja, nėra pilnas resovietizacijos įstatymų sąrašas, padėsiantis socialdemokratams sutelkti visas kairiąsias atplaišas laimėti savivaldybių ir prezidento rinkimus.

Šie įstatymai sudavė skaudų moralinį ir materialinį smūgį buvusiems tremtiniams ir politiniams kaliniams, atimdami jų tėviškes ir versdami juos gauti pensijas kartu su buvusiais sribais.

Seime net aiškiai rinkos dėsniais prieštaraujantiems įstatymų projektams buvo segamas ženklelis “ES”, kad sklandžiau praeitų balsavimai. Sesijos pabaigoje darbas buvo organizuojamas ceitnoto sąlygomis, kad opozicija nespėtų įsigilinti, kam tie įstatymai naudingi, ir nepaskelbtų visuomenei socialistų klanų kėslių. Per dieną buvo svarstoma ir priimama po 30-40 įvairių teisės aktų projektų. Paskutines dvi savaites plenariniai posėdžiai vyko kasdien. Dėl tokios skubos neabejotinai nukentėjo įstatymų kokybė. Rudens sesijoje daugelį iš jų vėl teks taisyti.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos tarybos konferencija

Rezoliucija

Dėl savivaldybių tarybų rinkimų
2002 m. liepos 20 d.

Lietuvos Respublikos Seimas balsavo dėl Konstitucijos 119 straipsnio pakeitimo, suteikiančio aktyvią rinkimų teisę į vietos savivaldą ne Lietuvos piliečiams. Seimas pakeitė Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymą ir pablogino mažų partijų dalyvavimo rinkimuose sąlygas. Iš įstatymo išbrauktas reikalavimas, kad buvę slaptieji agentai savo rinkimų plakatuose viešai praneštų rinkėjams apie bendradarbiavimą su KGB. Seimas priėmė nutarimą savivaldybių tarybų rinkimus surengti kartu su prezidento rinkimais 2002 gruodžio 22 d., tuo trimis mėnesiais paankstindamas savivaldybių rinkimus. Kelia susirūpinimą nuostata, kad renkant savivaldybių tarybas galės balsuoti ir būti išrinkti ne Lietuvos piliečiai.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga mano, kad visi išvardyti teisės aktų ir rinkimų datos pakeitimai yra naudingi tik socialdemokratų partijai ir gali padaryti rimtą žalą šalies pilietinės visuomenės raidai.

Dėl šių Seimo sprendimų Lietuvos Respublikai neloyalūs asmenys galės daryti negatyvią įtaką vietos savivaldos darbui. Ne piliečių, neturinčių jokių pareigų nei valstybei, nei vietos bendruomenei, teisės yra sulyginamos su piliečių pareigas vykdančių gyventojų teisėmis. Tai neteisinga.

Tris mėnesius dirbs dvi savivaldybių tarybos – kadenciją baigianti ir naujai išrinkta. Tai gali sukelti valdymo sumaištį ir padaryti materialinių nuostolių. Rinkimų kampanijoje prezidento rinkimų tema užgoš savivaldybių tarybų temą, dėl to nukentės vietos bendruomenių interesai.

Sutapatindami dvejų rinkimų datą kairieji tikisi didesnio savo rinkėjų aktyvumo ir tikresnės pergalės abėjuose rinkimuose. Kairiųjų valdymas Lietuvai ir jos gyventojams niekada nieko gera nedavė. Todėl kviečiame visus rinkėjus būti aktyvius ir akylus, rinkimuose neremti tų, kurie būdami valdžioje rūpinasi ne visų žmonių gerove, o manipuliuoja įstatymais, kad pratęstų savo valdymo laiką.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos tarybos konferencija

Rezoliucija

Dėl Lietuvos teisėsaugos darbo
2002 m. liepos 20 d.

Trylikos metų nepriklausomos Lietuvos teismų, prokuratūros ir policijos darbo analizė neleidžia daryti išvadų, kad šios institucijos pakankamai gerai gina teisingumą ir saugo valstybės bei jos piliečių teisėtus interesus.

Tai ypač akivaizdu kalbant apie ekonominių nusikaltimų, nusikaltimų savo valstybei, jos Konstitucijai bei okupacinių režimų padarytų nusikaltimų tyrimą ir vertinimą. Dažni atvejai, kai valstybės teisėsaugos institucijos gina atskirų klanų interesus ir jos pačios pamažu virsta uždarais klanais. Nauji teismų, prokuratūros įstatymai ir Konstitucinio Teismo sprendimai atima bet kokią galimybę kontroliuoti teisėsaugos institucijų veiklą ne tik visuomenei, bet ir įstatymų leidejams. Tokia politika pūdo teisėsaugą iš vidaus.

Nusikaltimų tyrimai vilkinami, teismams pateikiama ne kvalifikuotai parengta medžiaga. Teismai priima sprendimus siekdami ne teisingumo, o formalumą. Teisingumo sistemos, kuri nerado kaltų dėl kolūkių turto išgrobstymo, valstybės įmonių “prichvatizavimo” ir tyčinio jų subankrotinimo, bankų išvogimo, nesugeba rasti ir nuteisti Lietuvos gyventojų genocido organizatorių ir vykdytojų, negalima laikyti nei gerai, nei patenkinamai dirbančia.

Lietuvos partizanus, Laisvės kovų dalyvius, tremtinius ypač nuvylė teismai, neradę kaltės (nusikaltimo sudėties) sribams, trėmusiems taikius gyventojus, KGB slaptiems agentams, išdavinėjusiems partizanus ir jų rėmėjus, persimetėliams “smogikams”, klasingai žudžiusiems savo brolius partizanus.

Paskutinis teisminis akibrokštas yra dvejų omonininkų išteisinimas. Vilniaus apygardos teismas prieš nepriklausomą Lietuvos valstybę 1991 metais maištą sukėlusios organizacijos narių veiksmuose vėl “neaptiko” nusikaltimo sudėties. Nors apie omonininkų nusikaltimus Lietuvos valstybei, jos institucijoms ir gyventojams yra prirašyta daug storų tomų ir jie guli archyvuose.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga mano, kad iš principo negali būti visuomenės ar Seimo kontrolei neprieinamų valstybės institucijų, tarp jų ir teismų, kurie negali nepaisyti visuomenės nuomonės. Manome, kad visuomenės nuomonę tinkamiausiai galėtų išreikšti teismo Priesiekusiųjų institucija, kurią būtina įkurti.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos tarybos konferencija

Prezidentas vetavo tris įstatymus

V. Adamkus Seimui gražino pakartotinai svarstyti Piliečių nuosavybės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo preambulės kelių straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymą, Kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymą bei Finansų įstaigų įstatymą.

Išmokėjimas atidedamas iki 2007 metų

Seimo priimtos Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą įstatymo pataisos numatė, kad nuomininkai turi teisę privatizuoti užimamus gražintinus būstus, nes jie iš savininkų “paimami visuomenės poreikiams”, o savininkams už neatgautą turtą bus pasiūlytos pinigines kompensacijos arba žemės sklypai, valstybės turimos įmonių akcijos ar kitas turtas.

Šalies Prezidentas tokį dokumentą vetavo, tačiau Seimas šį veto atmetė.

Liepos pradžioje Seimo priimtomis ir Prezidento vetuotomis pataisomis iki 2007 m. sausio 1 d. atidedamas kompensacijų už sovietų (ir LR Seimo 2002 07 04) konfiskuotą nekilnojamąjį turtą išmokėjimas buvusiems politiniams kaliniams, tremtiniams bei rezistencijos kovų dalyviams.

Kompensacijoms išmokėti nepakaks lėšų

Galiojančiame Kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos įstatyme tai padaryti buvo numatyta iki 2003 metų. Tačiau Vyriausybės siūlymu terminas atidėtas, motyvuojant tuo, jog biudžete nepakaks lėšų išmokėti kompensacijoms iki 2003 metų.

Kompensacijos iki 2003 metų bus išmokamos tik I grupės invalidams ir 1918-1920 metų nepriklausomybės kovų kariams savanoriams. Likusiems piliečiams kompensacijos už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius - iki 2009 m. sausio 1 d., už išperkamus butus ar namus - iki 2011 m. sausio 1 dienos.

Vetuodamas šiuos įstatymus, Prezidentas savo dekretu teigia, kad, pagal Lietuvos Konstitucijos įstatymą, nuosavybė gali būti paimama įstatymo nustatyta tvarka tik visuomenės poreikiams, kurie negali būti tapatinami su atskirų asmenų poreikiams.

Siūloma atidėti įstatymo įsigaliojimo terminus

Įstatyme numatytas gyvenamųjų namų, jų dalies ar butų paėmimas iš savininkų tenkina individualius, o ne visuomenės poreikius.

(keliamo į 4 psl.)

Ingrida VĖGELYTĖ

Prezidentas vetavo tris įstatymus

(atkelta iš 3 psl.)

Todėl įstatymas gali pažeisti piliečių konstitucinę teisę į privačią nuosavybę – tokia Prezidento nuomonė. Jis taip pat primena, kad Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą įstatymo pataisos šiuo metu svarstomos Konstituciniame Teisme.

Prezidentas siūlo dviejų įstatymų įsigaliojimą atidėti iki 2003 m. balandžio 1 d. ir iki to laiko parengti reikalingus teisės aktus.

Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas turėjo įsigaliooti 2002 m. rugsėjo 1 d. Kompensacijų už valstybės išperkama nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymas - 2002 m. lapkričio 1 dieną.

Įstatymo nuostata prasilenkia su valstybės ir visuomenės plėtotės tikslais

Vetuodamas Seimo priimtą Finansų įstaigų įstatymą, šalies Prezidentas konstatavo, kad minimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalis apriboja valstybės galimybes ginti savo interesus finansinių paslaugų srityje. V.Adamkaus nuomone, tokia įstatymo nuostata neatitinka Lietuvos valstybės ir visuomenės plėtotės tikslų. Dekrete jis pažymėjo, jos Finansų įstaigų įstatymas nepagrįstai apriboja priežiūros ir teisėsaugos institucijų galimybes užtikrinti šalies finansų sistemos stabilumą ir saugumą ir neatitinka Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatų.

Finansų įstaigų įstatyme buvo numatyta, kad nuo 2003 m. pradės veikti bendra visų šalies finansų įstaigų priežiūros sistema, atitinkanti ES reikalavimus, o visų finansų įmonių veiklą reglamentuos vienas įstatymas.

Prezidento veto Seime gali būti svarstomas rudenį

Jei vasarą nebus sušaukta neeilinė parlamento sesija, Prezidento veto būtų svarstomas rudens sesijoje, kuri prasidės rugsėjo 10 dieną.

Šiais metais Prezidentas vetavo 11 įstatymų ar jų pataisų bei 6 teisės aktus paliko pasirašyti Seimo Pirminkui. Seimas 3 Prezidento veto atmetė, 2 kartus priėmė pasiūlytas pataisas, 2 įstatymus nutarė laikyti nepriimtais, 4 veto, įskaitant ir tris pasitaruosius, dar nesvarstė.

Mūsų inf.

Šios savaitės pradžioje Lietuvos žiniasklaida paskelbė buvusių politinių kalinių ir tremtinių raginimą neremti referendumo prieš stojant į NATO. "Esame griežtai prieš referendumo dėl stojimo į NATO rengimą. Kviečiame Lietuvos partizanus, laisvės kovų dalyvius, tremtinius ir kitus nukentėjusius nuo okupacijų asmenis bei visus Lietuvos piliečius atmesti referendumo iniciatorių užmačias ir nedalyvauti renkant parašus bei kitais būdais neprisidėti prie Lietuvos ateičiai labai žalingo referendumo rengimo", - raginama rezoliucijoje.

Toks oficialus politinės partijos - Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) raginimas gimė šių metų liepos 20 d. tarybos konferencijoje, kuri vyko Kaune, LPKTS būstinėje. Gausiausios Lietuvos politinės partijos taryba priėmė keturias rezoliucijas, kuriomis išsakė savo poziciją šaliai aktualiausiems klausimais. Tarp jų - ir nuomonę dėl minimo referendumo.

LPKTS jau ne kartą yra pareiškusi oficialią savo poziciją dėl Lietuvos stojimo į NATO. Nuo okupacijų nukentėję asmenys gerai žino neutraliteto politikos kainą - nesiginsi, priešas tave naikins. Vien nuo sovietinės okupacijos Lietuvoje nukentėjo apie 0,8 mln. taikių gyventojų.

Visuomenės nuomonių apklausos rodo, kad Lietuvos narystę NATO remia beveik 70 procentų šalies gyventojų. Pagrindinės politinės partijos yra pasirašiusios susitarimą, kuriuo šis Lietuvos ketinimas yra laikomas strateginiu prioritetu. Algirdas Brazauskas dar 1994 m. laišku kreipėsi į NATO paskelbdamas Lietuvos ketinimus tapti šio gynybinio Aljanso nare. Žodžiu, visa oficiali ir didesnė dalis pilietinės Lietuvos yra už narystę. Be to, mes gerokai padirbėjome ir pirmajame tarp kandidačių. Tad Lietuva kvietimą narystei Aljanse tikisi gauti šių metų lapkritį įvyksiančiame NATO šalių narių vadovų susitikime Prahoje.

Tai kodėl buvę politiniai kaliniai kaip tik dabar sunerimo dėl Lietuvos narystės? Priežastis ta, kad pasibaigus pavasario sesijai ir Seimo nariams Parlamente tapus tik retais svečiais čia šeiminkauti pradėjo neva antimilitaristinę politiką varančių prieštarai vertinamų ir gana skandalingai pagarsėjusių politikų saujelė.

Tik pasibaigus pavasario sesijai, spaudos konferencijų salėje patogiai įsitaisė Rolando ir Aušrinės Pavilionių šeima. Oficialiai atmetęs V.Landsbergio kaltinimus bendradarbiavus su KGB, logikos profesorius, matyt, ne labai linksmas, kad buvo paviešinti jo "nesantuokiniai ryšiai" su KGB, pažadėjo ne vieną kartą kalbėti apie Lietuvą ir NATO. Keista, bet žurnalistams jis taip ir neatsakė, ar bendradarbiavęs su KGB. Atsakė, kad Lietuvos saugumas nerado pakankamai įrodymų, tad žurnalistams, norintiems sužinoti tikrą tiesą apie jo bendradarbiavimą su KGB, pasiūlė kreiptis į... KGB. Jei turi ten informacinių šaltinių. Arba į Vytautą Landsbergį. Jei buvęs Vilniaus universiteto rektorius visai nekaltas, tai

Finišo tiesiojoje link NATO koją Lietuvai pakišti taikosi garsūs "antimilitaristai"

kodėl tiesiog taip nesako, o siūlo kreiptis į vieną slapčiausių ir uždariausių saugumo įstaigų pasaulyje?

Beje, čia reikia pažymėti, kad dabartinėje Lietuvoje tikrai egzistuoja labai opi KGB problema. Ši organizacija Rusijoje laiko dokumentus apie agentus ir verbuotus asmenis. Specialistai spėja, kad Lietuvoje tokių yra gana didelis nuošimtis. O bylas, užvestas Lietuvos piliečiams, KGB žada atiduoti tik antroje šio amžiaus pusėje. Vadinasi, yra didelė tikimybė, kad daug jaunų Lietuvos žmonių gali būti susiję su KGB, jos išnaudojami ar net šantažuojami. Ką jau bekalbėti apie vyresniąją kartą, kuriai priklauso minimas profesorius.

Taigi Seime, spaudos konferencijoje, R.Pavilionis ir kompanija pareiškė susibūrę į iniciatyvinę 17 asmenų grupę, kuri organizuos parašų rinkimą šalyje ir aiškinsis, nori lietuviai į NATO, ar ne. Jis paskelbė, kad rudenį Vyriausioje rinkimų komisijoje ketinama užregistruoti iniciatyvinę grupę referendumui dėl NATO rengti ir pradėti rinkti piliečių parašus.

Pats logikos profesorius gudrus ir tiesiai vengia pasisakyti prieš narystę Aljanse. Jis teigia neva tikrinąs demokratinę sistemą Lietuvoje ir gerbiąs tautą bei jos apsisprendimą. Sakytum, mokslo žmogus mano, kad demokratijos plėtojimas šalyje yra svarbesnis už Lietuvos saugumo klausimą. Bet kitame kontekste R.Pavilionis prisipažįsta, kad šalies narystę Aljanse yra gyvybiškai svarbus mūsų tautai klausimas. Aukštos frazės, skambūs pasakymai...

O jo ponija, feministinių idėjų propaguotoja, tiesiai šviesiai sako, kad moterys turi remti neutralitetą. "Moterys turi būti už taiką", - teigė A.Pavilionienė. Remiantis šia logika išeitų, kad buvusios tremtinės, tremty gimusios lietuvaitės, partizanų rėmėjos ir ryšininkės, remiančios Lietuvos narystę NATO, nėra "už taiką" ir geidžia karo. Tikrai logikos profesoriaus ir jo žmonos pasisakymuose trūksta logikos.

Įdomi ir jo suburtos iniciatyvinės grupės sudėtis. Lyg ir yra įvairių šalies socialinių grupių atstovų, kurie neva turėtų atspindėti labai plačią visuomenės nuomonę. Tarp jų - trys Nepriklausomybės Akto signatarai, trys dabartiniai Seimo nariai (Ramūnas Karbauskis), sovietmečio politinis kalinys Liudas Dambrauskas, mokytoja iš Radviliškio, dvasininkas Tėvas Stanislovas, Lietuvos švietimo darbuotojų profesinių sąjungų lyderis ir Lietuvos simfoninio orkestro vadovas

S.Sondeckis, kuris bemat pagarsėjo tuo, kad atsisakė kūrybinės veiklos Lietuvoje ir pareiškė dirbsiąs užsienyje. Tai ar jam berūpės Lietuvos reikalai ir narystė NATO?

Bet juodžiausią ir negatyviausią antiNATO kampaniją varo logikos profesoriaus bendražygė - Tėvynės pažangos partija su tais trimis signatarais priešaky: E.Klumbiu, R.Paulausku ir K.Griniumi. Jie pasidarė itin dažni svečiai Seimo spaudos konferencijų salėje. Jų spaudos konferencijos būna skandalingos, panašios į provokacines. Štai iškart po to, kai R.Pavilionis paskelbė apie ketinimą rengti referendumą, Seime įvyko šių trijų ponų spaudos konferencija. Signatarai Vergoiheną išvadino kryžiuočiu, o dabartinė Lietuvos eurointegracinė politika pavadinta pataikaujančia kryžiuočių palikuonims.

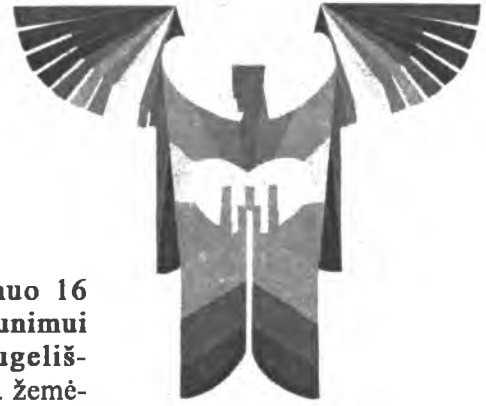
Signatarai tikriausiai labai norėjo būti išgirsti ir pasinaudojo mūsų visuomenės taip nemėgstama moterų žeminimo taktika. Jie tuos lietuvių tautos atstovus, kurie nori stoti į NATO, vadino blondinėmis: suprask, visiškai kvailais. Įdomu, kur tąkart buvo jų bendražygė feminizmo apologetė A.Pavilionienė, taip aršiai ginanti moterų teises Lietuvoje. Kodėl ji neprieštarauja, kai jos bendražygiai moteris vadina kvailomis vien dėl jų plaukų spalvos?

Teisybės dėlei reikia pasakyti, kad žurnalistai, pasidaryję labai žema šių signatarų kultūra, beveik nieko neparašė apie šią spaudos konferenciją. Neoficialiuose pokalbiuose Seime dirbantys žurnalistai sakė, kad geriausias atkirtis prieš tokius nepraustaburnius prieš savo šalį burnojančius politikus - tylą.

Baigiant šį pamąstymą apie R.Pavilionių ir E.Klumbio užsuktą antiNATO kampaniją, reikia prisiminti, kad jie visi priklauso Naujosios sąjungos (socialliberalų) frakcijai Seime. Į Seimą jie papuolė būtent iš šios partijos sąrašų. Tik įs teigta ši nauja partija pagarsėjo didžiausia per visą nepriklausomybės laikotarpį "antimilitaristine" kampanija: R.Paulauskas ir jo kompanija reikalavo 2 proc. BVP, skirtus Lietuvos kariuomenei ir pasirengimui stoti į NATO, atiduoti švietimui. Jie prieš tankus siūlė kariuoti protu. Šiandien socialliberalų reitingai taip kritę, kad jie nebepatektų į Seimą, jei dabar vyktų rinkimai. Kalbama, kad šios partijos visai gali nelikti jai susijungus su socialdemokratais. O E.Klumbys ir R.Pavilionis vos spėja atsimušinėti dėl įvairiausių kaltinimų. Jų kalbos tokios kokčios ir spekuliatyvios, kad žurnalistai net vengia eiti į jų spaudos konferencijas.

Rugpjūčio 3 d. Ariogaloje - tarptautinis sąskrydis "Laisvės ugnis - ateities kartoms"

Programa jaunimui

10-10.40 val. atvykimas: prie šaltinėlio (atvykstantiems nuo Raseinių); prie Birutės kalno (atvykstantiems nuo Kauno).

10.15-10.30 val. gėlių padėjimas kapinėse (komandų atstovai).

10-10.45 val. transporto, išlaipinus keleivius, sustatymas nurodytose vietose.

10.40-11.10 val. eisenos į slėnį rikiavimas. Kiekviena komanda nešasi po aitvarą, savo mokyklos vėliavą ir lentelę. Kiekvienas dalyvis nešasi po du pripūstus balionus, gėlių.

11.30-11.55 val. sąskrydžio vėliavos ir ugnies nešimas į Dubysos slėnį.

12-13.30 val. sąskrydžio ati-

darymas. Šv. Mišios. 13.30 val. LR Prezidento ir kt. sveikinimai. Jungtinė meno kolektyvų programa, sąšauka su pasaulio kontinentais. Dalyvių pagerbimas.

16-19 val. dainų, poezijos ir prisiminimų valanda. Konkursai, žaidimai, oreivių pasirodymai. Drąsiausio, stipriausio, vikriausio moksleivio ir komandos rinkimai. Bendros atsivežtų gėrybių vaisės. Kareiviška košė.

19 val. grupės B'AVARIJA koncertas.

21-2 val. diskoteka.

Apie galimybę atvykti iki rugpjūčio 1 d. praneškite tel./faksu (8 228) 53650. Norintieji gali įsikurti Dubysos slėnyje iš vakaro.

Pastaba: meno kolektyvų ir pavienių atlikėjų repertuaras laisvas, akompanimentas

savarankiškas. Kūrinius trumpinkite, dainuokite tik 2 posmus. Generalinės repetitcijos nebus.

Teirautis:
dėl ugnies nešimo, bėgimo, dviračių žygio tel. (8 650) 12760, (8 228) 57190 arba 55295 (Eugenijus);

dėl meninės programos, renginio eigos, leidimo fotografuoti tel. (8 685) 36590 (Danutė);

dėl įgarsinimo tel. (8 687) 13440 (Valdemaras);

kitais organizaciniais klausimais tel. (8 699) 35339 (Antanas).

Dėmesio! Ariogalos degalinėje "OKSETA" (Žemaičių pl.) rugpjūčio 3-4 dienomis transporto priemonėms, atvežusioms sąskrydžio dalyvius, kuras bus parduodamas su 12ct nuolaida.

Rugpjūčio 2 d. nuo 16 val. stovyklavietė jaunimui Verėduvaitės ir Daugeliškės gyvenvietėse (žr. žemėlapi).

Sąskrydžio organizatoriai:

Sąskrydžio organizatorius - Nepriklausomybės gynėjų labdaros ir paramos fondas "Balsas", organizacinio komiteto pirmininkas **Valentinas KALINAUSKAS**, administratorius ir meno vadovas **Antanas VIZBARAS**, režisierė ir programos vedėja **Danutė VIZBARIENĖ**, dailininkas **Saulius MATELIS**, garso operatorius **Valdemaras LIAKAS**

(atkelta iš 1 psl.)

Sekmadieniais globos namų koplyčioje aukojamos šv. Mišios, po kurių vyksta įvairūs renginiai. Vidurvasary magiai švenčiamos Onos vardinės. Čia gyvena net šešios bendravardės. Jas su gėmis ir posmais sveikina kiti gyventojai. Lauke padėjiami stalai. Po koncerto visi aišniasi, dainuoja jaunystės ainas.

Šimtamečio godos

Vyriausiasis globos namų gyventojas - 102 metų Juozas Mičiulis. Užsukus pasitikinti su antrą šimtmetį vedėjusiu tremtiniu jis ilgai norėjo paleisti mano rankas. "Tremtinių namuose" buvo surengta graži jubiliejinė šventė. Jis sulaukė daugybės bingų svečių, bendro likibrolių ir sesių sveikinių. Jam, Alytaus mokytojų sąjungos steigėjui ir mokytojui, padėkos raštus atsiėmė Alytaus apskrities ir savivaldybės vadovai. Juozo kambarielyje daug knygų, fotografijų, paveikslų. Iki šimtmečio senukas dar buvo gažuvus, pats vaikščiojo, ir jam reikalinga slauga. Pasak globos namų direktorės Irenos Endriulaitienės, pagrindinė

šios įstaigos problema - gyventojų senatvės negalios. Globos namuose dirba gydytoja, socialinės ir medicininės reabilitacijos vadovė, vyr. socialinė darbuotoja, 3 socialiniai darbuotojai ir 4 jų padėjėjai, vyr. slaugytoja ir 3 slaugytojos, psichologas. Dauguma darbuotojų - patys buvę tremtiniai arba tremtinių vaikai.

Mėgsta aktyvų gyvenimą

Janina Milušauskienė, 81-erių metų buvusi politinė kalinė, mūsų laikraštį skaito ir komplektuoja nuo pat pirmųjų numerių. Jos kambaryje daug knygų, paveikslų, garbingiausiose vietose - neseniai mirusio vyro Juozo fotografijos. Juodu gražiai sutarė. Abu buvo mokytojai, kilę nuo Jurbarko. Jauną šeimą išskyrė suėmus Janiną už draudžiamos literatūros turėjimą ir platinimą. Ji buvo kalinama Vorkutos, Archangelsko, Mordovijos lageriuose. Vyras liko Lietuvoje su keturiolikos mėnesių sūneliu. Motina sūnų apkabino tik jau sė-

dintį mokyklos suolo. Dabar sūnus turi gražią šeimą. Janina sakė rašanti atsiminimus, jai patinka čia gyventi, nes "Tremtinių namuose" vyksta aktyvus kultūrinis gyvenimas. Gražiai švenčiamos tautinės ir valstybinės šventės. Kasmet visi drauge vyksta į Laisvės kovų dalyvių sąskrydį Ariogaloje.

Globos namų gyventojai - tremtiniai, rezistencijos dalyviai, buvę politiniai kaliniai, iki šių dienų išliko aktyvūs, noriai dalyvauja visuomeniniame gyvenime. Dauguma jų yra LPKT sąjungos bei bendrijos nariai, remia įvairias akcijas ir dalyvauja renginiuose.

"Tremtinių namų" gyventojai čia pasirenka patys mėgiamą užsiėmimą, gali laisvai bendrauti su giminėmis, išvykti į miestą.

Pasak direktoriaus pavaduotojos I. Endriulaitienės, apgyvendinimo "Tremtinių namuose" reikalus sprendžia Tremtinių grįžimo fondas ir speciali komisija, kuriai vadovauja Vytas Miliauskas.

Nepatyrę jaunystėje daug džiaugsmo ir laimės "Tremtinių namų" gyventojai čia džiaugiasi ramia senatve.

Tremtinių namų gyventojai prie partizanų laužo

Autorės nuotr.

Parimo Rūpintojėlis saleziečių misijos pradininko gimtinėje

Mūsų tėvynė Lietuva yra vadinama kryžių ir Rūpintojėlių šalimi. Rūpintojėliai rymo kryžkelėse, kryžiai puošia sodybas ar likę kaip liudytojai buvusių sodžių vietose. Kryžiais paženklinta ir Sibiro taiga, kur lietuviai nešė tremties kryžių. Savo vargus ir kančias lietuvius įprasmino su kenčiančiu Kristumi, palikdamas kryžius ir Rūpintojėlius kaip liudytojus ateities kartoms. Taip ir nusėta Lietuvos žemelė kryžiais ir Rūpintojėliais, kaip aukos ir padėkos simboliais.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę yra atgaivinamas ir įvertinamas įžymių mūsų tautiečių atminimas.

Kunigas Antanas Skeltys – garbingas mūsų tautos ir Bažnyčios sūnus ir saleziečių misijos pradininkas ir patriarchas Lietuvoje. Jis yra įrašytas į įžymių kraštiečių knygą. Kun. A.Skeltys gimė 1884 m. sausio 5 d. Šakių apskr., Žvirgždaičių valsč., Žalvėderių k. 1892-1895 m. mokėsi Griškabūdžio pradinėje mokykloje, 1895-1902 m. – Marijampolės gimnazijoje. 1902 m. spalio mėn. išvyko į Italiją trokšdamas kilnaus tikslo – siekti kunigystės idealo. Ten, pas Don Bosco pasekėjęs – saleziečius, pradėjo teologijos studijas. 1906 m. rugsėjo 29 d. įstojo į saleziečių kongregaciją. 1914 m. rugpjūčio 5 d. išsipildė jaunystės dienų svajonė – tapo kunigu. Prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas sutrukdė parvykti į gimtinę. 1921 m., pirmą kartą po 20 m., parvyko į jau nepriklausomą Lietuvą. Gyvų savo tėvelių neberado – jie išsėjęsi Žvirgždaičių kapinėse... Žilagalvė motulė taip ir nesulaukė šavo sūnaus kunigėlio primicijinio palaiminimo.

Kun. A.Skeltys vėl išvyko į Italiją ir išsivežė kelis jaunuolius – kandidatus į saleziečių kongregaciją.

1934 m. jis parvyko į Lietuvą visam laikui. Vytėnuose (buv. Zamkaus dvare) įsteigė pirmąjį saleziečių centrą ir tapo šios įstaigos direktoriumi. Šiame centre įkurta jaunimo auklėjimo mokykla, kurioje buvo vadovaujamas kun. Don Bosco auklėjimo principais. Vytėnuose auklėtinių skaičius kasmet vis didėjo. Buvo pradėti statyti gimnazijos, bendrabučių bei ūkiniai pastatai. Į Vytėnus atvykdavo neturtingi jaunuoliai siekti mokslo žinių. Buvo planuota pastatyti Marijos Krikščionių Pagalbos šventovę. Prasidėjęs karas sužlugdė planus. 1947 m. kun. A.Skeltys buvo priverstas palikti Vytėnus. Saleziečių pirmasis židinytis buvo nacionalizuotas.

Kun. A.Skeltys slapstėsi Kazlų Rūdoje, Igliaukoje, Gudeliuose, vėliau Dzūkijoje. Padedamas Krikščionių parapijos klebono J.Reitelaičio ir geraširdžių dzūkų pralei-

do aštuonerius tremties tėvynėje metus. Apsivilkęs piemens ar elgetos drabužiais ganydavo gyvulius.

Neapleido jis ir kunigo pareigų. Vakaraus ar ankstyvais rytais sodžių tamsiose kamarėlėse aukodavo šv. Mišias. Onutės ir Edvardo Jurčiukonių sodyba Bagdanonių kaime, Viktutės ir Simo Janavičių pastogė Mi-

kabalių kaime, Valentų sodžius Dėgėsių kaime, Veronikos Vailionytės namelis prie Seirijų, Ievos Bieliūnaitės namų židinytis Krikščionyse – tai pastogės, prigludusios tremtinio dalią nešusių kun. A.Skeltį.

1954 m. rugpjūčio mėn. kun. A.Skeltys buvo suimtas. Po mėnesio tardymų paleistas. 1955-1960 metais darbavosi Leipalingio bažnyčioje. Tai ir buvo paskutinė žemiškos kelionės stotis. 1960 m. liepos 28 d. mirtis pašaukė saleziečių misijos pradininką į Amžinybę...

Ne kartą teko aplankyti sodžius, kuriuose glaudėsi mano dėdė (esu jo sesers Onutės sūnus). Dzūkijoje prie namelių, kuriuose prieglobstį buvo radęs kun. A.Skeltys, pritvirtintos memorialinės lentelės.

Ir dabartinis Kauno arkivyskupas

S.Tamkevičius atrado kelią į kunigystę susipažinęs su besislapstančiu Dzūkijoje kun. A.Skelčiu. Tuo metu jis kun. A.Skelčiui patarnaudavo per slaptą aukotas šv. Mišias.

Dzūkijos žmonės neužmiršta iškilios A.Skelčio asmenybės. Mokytoja Elvyra Biliūtė-Aleknavičienė surinko Dzūkijos gyventojų prisiminimus apie kun. A.Skeltį ir 1993 m. išleido knygą "Gerumo šviesa". 1996 m. sausio mėn. Alytuje, prie naujai statomos Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčios, buvo įkurtas kun. A.Skelčio muziejus. 1997 m. pasirodė E.Biliūtės-Aleknavičienės knygelė "Kunigo Antano Skelčio muziejus".

Minint kun. A.Skelčio 41-ųjų mirties metinių sukaktį liepos 28 d.

jo gimtinėje, atsiradus pirmam rėmėjui p. Jeronimui Šalčiūnui, o vėliau ir daugiau rėmėjų, buvo pastatytas koplytstulpis. 2001 m. rugpjūčio 25 d. įvyko koplytstulpio šventinimo iškilmės. Atvyko rėmėjai, giminės ir artimieji. Griškabūdžio šventovėje, kurioje kun. A.Skeltys pakrikštytas, buvo aukojamos šv. Mišios. Jas atnašavo Griškabūdžio kun. S.Matusevičius. Koplytstulpį atidengė pats svarbiausias rėmėjas p. J.Šalčiūnas. Šventino Vilkaviškio vyskupijos Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio kunigų seminarijos Marijampolėje dvasios tėvas, teologijos mokslo daktaras kun. Arūnas Poniškaitis. Nuskaubė himnas... Plazdėjo Trispalvės ir Vatikanų vėliavos.

2001-ieji buvo ypač reikšmingi pagerbiant kun. A.Skelčio atminimą. Šakių savivaldybės dėka prie kun. A.Skelčio namelio pritvirtinta memorialinė lentelė. Minint Lietuvos žydų genocido sukaktį rugsėjo 20 d. prezidentūroje kun. A.Skelčiui (po mirties) buvo įteiktas Žuvančiųjų gelbėjimo kryžius. Švč. Mergelės Marijos Rožančiaus Karalienės šventovėje Palemone suskambėjo naujai pagamintas ir kun. A.Skelčio vardu pavadintas varpas. Būtų prasminga, kad jo gimtinėje būtų įrengtas muziejus.

Kun. A.Skelčio atlikti darbai, kilnios misijos siekiai turi skambėti su jo garbei skirtu varpo aidais ne tik po visą Lietuvą, bet ir svetur.

Stanislovas Eugenijus PONIŠKAITIS

Autoriaus nuotr. prie koplytstulpio stovi kun. A.Skelčio sūnėnas Stanislovas Poniškaitis

Paskutinio partizano žūtis

Netoli mano tėviškės, Anykščių rajono pakrastyje, kokius penkis kilometrus, net iki Surdegio miestelio, tęsėsi Rakutėnų vienkiemiai. Šiose vietose buvo įsikūrę Lietuvos savanoriai. Dabar Rakutėnų kaime iš 23 likusios tik dvi sodybos.

Šiame kaime ūkininkavo Vincas Peslikas. 1944 metais, kai Lietuvą sovietai okupavo antrą kartą, jis kartu su kitais kaimo vyrais išėjo partizanauti. V.Peslikas buvo išrinktas būrio vadu (slapyvardis Griausmas).

Kai Algimanto apygardos Šarūno rinktinėje liko nedaug gyvų partizanų, dalis jų, neatlaikę žiaurių kankinimų, tapo agentais-smogikais. Reikėjo žūbt likviduoti V.Pesliką-Griausmą. Buvo detalai apgalvotas ir patvirtintas Griausmo likvidavimo planas, kurį pasirašė Troškūnų rajono MVD viršininkas vyr. leitenantas Čepas. Sužinota, kad Griausmas slapstosi Milaikiškio, Bečionių kaimuose, pas žmonos broliu Anykščių rajone. Agentams buvo duotas nurodymas šiuos faktus patikrinti.

1953m. rugpjūčio 20 d. agentai Karvelis ir Kalugin pranešė, kad Griausmas turi patikimą ryšininką Joną Rasimavičių iš Rakutėnų kaimo (Troškūnų r.). Buvo pranešta, kad J.Rasimavičius turi šaulio uniformą, tad remiantis šiuo pranešimu MVD parengė planą: padaryti kratą ir pas J.Rasimavičių radus šaulio uniformą minėtą asmenį užverbuoti. Tačiau šis planas nepavyko. Kiek vėliau agentui-smogikui Kaziu Kregždei-Hitleriui-Sausiui duotas nurodymas organizuoti pas J.Rasimavičių susitikimą su Griausmu.

V.Peslikas-Griausmas patikėjo Hitleriu-Sausiu, nors su kitais susitikti atsisakydavo. Viename susitikime su K.Kregžde Griausmas išsitarė, jog reikėtų "suveikti" pasą. Apie tai K.Kregždė informavo saugumiečius. Kregždei buvo įduotas fiktyvus pasas, kuris per ryšininką turėjo būti perduotas Griausmui. Tačiau su sąlyga, kad dokumentą atneš du "patikimi partizanai". Griausmas sutiko su šia sąlyga, tik pareikalavo, kad susitikimas būtų organizuotas pas ryšininką J.Rasimavičių. Susitikimas įvyko 1953 m. rugpjūčio 27 d. Visi trys smogikai, tariami partizanai, buvo apsirengę civiliais drabužiais, kišenėse laikė pistoletus. Bendravo iki vidurnakčio, jau keturiose išėjo iš J.Rasimavičiaus namų ir maždaug po 20 minučių netoli Kvederauskų sodybos, Rakutėnų kaime, pasigirdo šūviai...

Vėlų vakarą į Pelišėlių kaimo Sabolio parką atvyko kareiviai. Jie čia inscenizavo mūšį, kurio metu savi agentai buvo pridengti. Taip žuvo paskutinis šio krašto partizanas. Kur jo palaikai - nežinia.

Antanas ŠIMĖNAS
Istorinio atminimo grupės vadovas

Redakcijos pastaba. Autorius labai norėtų, kad atsilieptų V.Pesliko-Griausmo dukra, šiuo metu gyvenanti Kaune.

Liūdnas jubiliejus

Prieš 50 metų – 1952 m. liepos 18 dieną nelygioje kovoje, apsupti 10-15 kartų didesnių pajėgų – stribų ir reguliarios armijos būrių, Kerynės (Skomantų) miške, Veiviržėnų apyl., žuvo 5 jauni Lietuvos patriotai: Beneventūras Venckus, Viktorija Jasaitė, Antanas Paulauskas, Vidua Oželytė ir Jokūbas Gerulis.

Liepos 13 d. įvyko šio liūdnos jubiliejaus minėjimas. Veiviržėnų bažnyčioje šv. Mišias aukojo Gargždų ir Veiviržėnų parapijų klebonai ir kunigai. Giedojo Kuršėnų tremtinių ir politinių kalinių choras

“Tremties varpai”, vargonavo vadovė Birutė Jarošienė, Veiviržėnų parapijos klebonas pasakė prasmingą pamokslą. Po šv. Mišių minėjimas ir žuvusių pagerbimas persikėlė į kautynių ir žūties vietą – Kerynės pamuškę, kur stovi paminklinis akmuo. Apie Veiviržėnų apylinkių pokario partizaninių judėjimą papasakojo LPKTB Veiviržėnų skyriaus pirmininkė F. Padagienė, LPKTS Kuršėnų sk. tarybos narė E. Dragūnienė, buvusi Beneventūro Venckaus ryšininkė Marija.

Skambėjo “Tremties varpų” choro dainos. Eiles deklamavo žuvusiojo B. Venckaus brolio Antano Venckaus vaikiai Gediminas, Kamilė, Giedrė ir choristė Irena Ašmantienė. Minėjimą baigė kartu sugiedota “Lietuva brangi”.

Esame labai dėkingi šio renginio organizatoriui Antanui Venckui už įdėtas lėšas ir triūsą organizuojant šį jubiliejų.

Vytas SABATAUSKAS
Autoriaus nuotr. minėjimas prie paminklo žuvusiems partizanams

Apdovanoti kariai savanoriai

Vasario 16-osios – Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga Prezidento Valdo Adamkaus dekretu “Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių” medaliais buvo apdovanoti 1940-1990 metų okupacijos ginkluotojo pasipriešinimo dalyviai, įstatymo nusta-

tyta tvarka pripažinti kariais savanoriais. Tarp jų – ir grupė šakiečių: Antanas Aleknavičius, Motiejus Vaidelys, Jonas Zokas, Justinas Petkevičius, Vytautas Petrušaitis, Pranas Bakšys, Edvardas Juozapas Guoga ir Antanas Jokymaitis.

Birželio 8-ąją visi jie buvo pakviesti į iškilmingą rikiuotę Šakių rajono teritorinės gynybos štabe. Deja, atvyko tik du kariai savanoriai: Edvardas Juozapas Guoga ir Antanas Jokymaitis.

Pastaba: būtų malonu, kad atsilieptų Magadano ir Norilsko ešelono broliai. Skambinkite tel.: E.J. Guogai (8-345) 52698; A. Jokymaičiui (8-345) 52780.

LPKTS Klaipėdos sk. narių dėmesiui!

Registruojami pageidaujantys vykti į tarptautinį sąskrydį “Laisvės ugnis - ateities kartoms”, kuris vyks rugpjūčio 3 d. Ariogaloje.

Registracija vyksta LPKTS Klaipėdos sk. būstinėje, Liepų g. 3, pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 14 iki 17 val. Tel. 493476 arba 410470.

* * *

Priimami vardiniai akmenys iš norinčiųjų įamžinti tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių atminimą Klaipėdos memoriale prie Tautos kančios paminklo S. Daukanto gatvėje.

Išsamesnę informaciją suteiksime LPKTS Klaipėdos sk. būstinėje, Liepų g. 3. Tel. (8-46) 493476 arba 410470. Kreiptis pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 14 iki 17 val.

LPKTS Klaipėdos sk. taryba

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Jonas Sausaitis 1921-2002

Gimė Varėnos valsč., ūkininkų šeimoje. 1939 m. įstojo į Šaulių sąjungą. 1940 m. stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę. 1941 02 01 areštuotas. Kalėjo Vorkutoje. 1947 m. grįžo į Lietuvą, sukūrė šeimą, gyveno Šakių raj. 1950 m. suimtas antrą kartą, išstremtas į Krasnojarsko sritį, iš ten grįžo 1956 m.

Užjaučiame žmoną, dukrą ir artimuosius.

LPKTS Vilniaus skyrius

Stasys Liutikas 1929-2002

1948 m. areštuotas, kalėjo Vorkutoje, dirbo 29-oje šachtoje. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Palangoje. Vedė, išaugino 2 dukras. Paskutiniu laiku gyveno Kretingoje.

Užjaučiame žmoną, dukras ir artimuosius.

LPKTS Kretingos skyrius

Juozas Lukinskas 1926-2002

Gimė Biržų apskr., Nemunėlio Radviliškio valsč., Pučekalnės k., ūkininko šeimoje. 1945 m. areštuotas tėvas lageryje mirė. Po to Juozas laikinai buvo pasitraukęs į Latviją. 1948 05 22 kartu su šeima išstremtas į Irkutsko sr., Čeremchovo raj., Talnikų gyv. Vedė tremtinę. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno tėviškėje.

Palaidotas Pučekalnės kapinėse.

Užjaučiame žmoną ir vaikus.

LPKTS Biržų skyrius

Skelbimai

Mano tėvas Jonas KARPALAVIČIUS (g. 1913 m.) 1935 metais dirbo Klaipėdos krašte, vėliau - Šiaulių apskrityje ir Vilniaus krašte Saugumo departamente. Sovietams okupavus Lietuvą dirbo Švenčionių apskr., Jašiūnuose, iš kur buvo atleistas. 1941 m. balandžio mėn. Kazlų Rūdoje areštuotas, nušaudytas ir sušaudytas.

Gal yra gyvų anų dienų liudininkų, kurie ką nors žino apie tėvo praeitį, apie pasipriešinimo kovas.

Prašyčiau man pranešti. Leonas Karpalavičius, Vytauto g. 98-4, Šiauliai, tel. (841) 438858

Liepos 27 d. 7 val. organizuojama išvyka Algimanto apyg. Žaliosios rinktinės partizanų kovų keliais.

Išvykstame iš Nepriklausomybės a. Registruotis būstinėje, Sodų g. 3, Panevėžyje.

Ada Gaižutytė-KELMELIENĖ ir Gediminas KELMELIS prašo, kad atsilieptų Šiauliuose gyvenantys Igarikos tremtiniai ir buvę politiniai kaliniai.

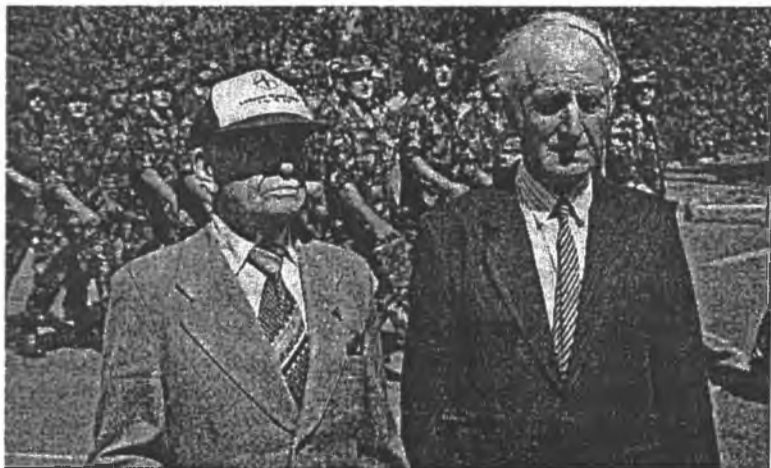
Rašykite adresu: A. ir G. KELMELIAMS, Kudirkos g. 52b, Šiauliai, arba skambinkite tel. (8-41) 422782

Rugpjūčio 3 d. Ariogaloje tarptautinio sąskrydžio metu kviečiame susirinkti į vieną būrį 1941 m. tremtinius, buvusius politinius kalinius ir Laptevėčių brolijos narius.

Susibūrimo vieta bus nurodyta renginio metu.

Prof. A. DUMČIUS

Bronė Ruginienė labai norėtų įsigyti Česio Cemnolonskio, Vytauto Cinausko ir Kęstučio Genio poezijos knygelių bei Dalios Grinkevičiūtės “Lietuviai prie Laptevų jūros”. Jeigu kas galėtų parduoti šias knygeles, rašykite adresu: Bronė Ruginienė, Svėdenių k., Kupiškio raj., arba skambinkite į “Tremtinio” redakciją.

Nuotr. Edvardas J. Guoga (kairėje) ir Antanas Jokymaitis